

Decyzja
Prezydium KK
nr 109/25

ws. opinii o projekcie ustawy o mediatorach sądowych, akredytowanych ośrodkach
mediacyjnych i Krajowym Rejestrze Mediatorów

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” pozytywnie ocenia cel projektu ustawy o mediatorach sądowych, akredytowanych ośrodkach mediacyjnych i Krajowym Rejestrze Mediatorów, szczególnie w zakresie ujednolicenia bazy danych umożliwiającej sprawne uzyskanie informacji o mediatorach prowadzących mediacje ze skierowania sądu oraz oszacowania liczby mediatorów.

Prezydium KK NSZZ „Solidarność” potwierdza zasadność ujednolicenia przepisów dotyczących szkolenia mediatorów, a także wymogów niezbędnych do zostania mediatorem sądowym. Dotychczasowa praktyka wskazuje na różnorodność form kształcenia mediatorów, zarówno pod kątem teorii, jak i praktyki. W konsekwencji mediatorzy odbierani są jako środowisko niejednorodne pod kątem standardów prowadzenia mediacji i profesjonalizmu w wykonywaniu zawodu. Tym samym zmiany w tym zakresie uznać należy za niezbędne.

Jednocześnie Prezydium KK zgłasza następujące uwagi i zastrzeżenia:

1. Poważnym niedopatrzeniem jest brak dołączenia do projektu ustawy projektowanych aktów wykonawczych.
2. Zasadnym wydaje się doprecyzowanie zakresu różnic (tematycznych) między szkoleniem bazowym a szkoleniami specjalizacyjnymi, w szczególności, czy polegać one będą wyłącznie na pozyskaniu przez mediatora wiedzy prawnej, czy również umiejętności mediacyjnych, koniecznych do prowadzenia np. mediacji karnych, rodzinnych, pracowniczych, gospodarczych, cywilnych albo z nieletnim sprawcą czynu karnego. Dzięki temu ścieżka mediacyjnej „kariery” będzie przejrzysta zarówno dla kandydatów na mediatorów, jak i prowadzących szkolenie ośrodków mediacyjnych, zaś materiał ze szkolenia bazowego nie będzie „powtarzany” na szkoleniu specjalistycznym.
3. Jeżeli szkolenie specjalistyczne obejmować będzie wyłącznie wiedzę prawną, wymóg posiadania wyższego wykształcenia prawniczego jest zasadny. Natomiast w przypadku dodatkowego szkolenia z zakresu mediacji – powinien dojść wymóg posiadania wiedzy/umiejętności dotyczącej prowadzenia mediacji specjalistycznych.

4. Jak wynika z dyspozycji art. 21 ust. 2, Rejestr zawiera informacje o mediatorach sądowych i akredytowanych przez sąd ośrodkach mediacyjnych. Mediatorzy sądowi to mediatorzy, którzy współpracują z sądem – na uzgodnionych w ustawie zasadach. Środowisko mediatorów jest jednak szersze, obejmując mediatorów mediujących w tzw. sprawach pozasądowych, tj. w sporach, których rozwiązania poszukują osoby nie będące jednocześnie stronami/uczestnikami postępowań sądowych. Należałoby rozważyć zasadność doprecyzowania tej kwestii poprzez nazwanie Rejestru Krajowym Rejestrem Mediatorów Sądowych, aby nie wykluczać w odbiorze społecznym z zawodu tych mediatorów, którzy pracują wyłącznie na zlecenie osób prywatnych, „wykluczając” ich istnienie na rynku mediacyjnym.
5. Wpis bezterminowy mediatora do Rejestru winien być obwarowany obowiązkiem prowadzenia przez mediatora superwizji z prowadzonej przez niego praktyki mediacyjnej we wskazanej minimalnej ilości godzin superwizyjnych – z obowiązkiem składania do Rejestru dokumentu potwierdzającego udział w superwizji z opisem superwizowanego przypadku raz na 3 lata.
6. Zwracamy uwagę, że 12 miesięczny okres wskazany w *art. 36 ust. 1 oraz w art. 37 ust. 1* może być niewystarczający dla osób, które nie spełniają nowych wymagań.
7. Projektodawca niestety nie wykorzystuje w projekcie, ani nie wspomina w uzasadnieniu, o Standardach Szkolenia Mediatorów rekomendowanych i uchwalonych przez Społeczną Radę do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości w dniu 23 marca 2023 r., co zdaniem Prezydium KK NSZZ „Solidarność” zasługuje na krytykę. Jest to tym bardziej istotne, że zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 czerwca 2024 r. Rada do spraw Alternatywnych Sposobów Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości została rozwiązana, a więc pozyskanie informacji o standardach szkolenia mediatorów jest utrudnione. Prezydium KK zauważa, że Społeczna Rada ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości (Rada ADR) działała kilkanaście lat, przez prawie V kadencji upowszechniając wiedzę o mediacjach w Polsce. Jej likwidacja jest niezrozumiała zarówno dla środowiska mediatorów, jak i prawników zajmujących się alternatywnymi sposobami rozwiązywania sporów.

Gdańsk, 21 sierpnia 2025 r.

Komisja Krajowa
NSZZ „Solidarność”

PRZEWODNICZĄCY
KK NSZZ „Solidarność”
Piotr Duda